

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Gemeentelijke Lagere School voor Buitengewoon Onderwijs - Siblo Venneborg te Antwerpen

	Hoofdstructuur	bubao
	Instellingsnummer	25569
	Instelling	Gemeentelijke Lagere School voor Buitengewoon Onderwijs - Siblo Venneborg
directeur		Ingrid DE MEERSMAN
adres		Jozef Van Poppelstraat 6 - 2100 DEURNE
telefoon		03-324.57.91
fax		03-326.72.17
e-mail		siblo.venneborg@so.antwerpen.be
website/URL		
	Bestuur van de instelling	128728 - AGB Stedelijk Onderwijs Antwerpen te ANTWERPEN 1
adres		Lange Gasthuisstraat 15 - 2000 ANTWERPEN 1
	Scholengemeenschap	119231 - TOZOMAA te ANTWERPEN 6
adres		Biekorfstraat 21 - 2060 ANTWERPEN 6
	CLB	114215 - Stedelijk CLB Antwerpen te ANTWERPEN 1
adres		Lange Gasthuisstraat 24 - 2000 ANTWERPEN 1
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	08/10/2012, 09/10/2012, 11/10/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	11/10/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	15/11/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Jan MESTDAGH
	Teamleden	Jan SPELTINCX
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Leergebieden in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
3.1 sociaal-emotionele ontwikkeling - sociale vaardigheden	7
3.2 Nederlands - communicatie en taal - communicatie en taal: Nederlands en Vlaamse gebarentaal	10
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	12
4.1 Curriculum	12
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	15
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	16
6.1 Wat doet de school goed?	16
6.2 Wat kan de school verbeteren?	17
6.3 Wat moet de school verbeteren?	17
7. ADVIES	18
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	18

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°).
Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De stedelijke lagere school voor buitengewoon onderwijs Venneborg organiseert onderwijs type 1 in Deurne. Binnen een grootstedelijke context biedt de school vakkundig een antwoord op de groeiende instroom van een omvangrijke groep anderstaligen, een groot percentage leerlingen met één of meerdere GOK-indicatoren en leerlingen met autismespectrumstoornissen. Recentelijk verhuisde een school voor onderwijs type 1 naar de nabije omgeving. Deze wijziging en inkrimping van het rekruteringsgebied beïnvloedt tot op heden niet het stijgend leerlingenaantal. De school beschikt over een gedragen en gedeelde visie gekaderd binnen het pedagogisch project stedelijk onderwijs Antwerpen. De visie heeft gezondheid in de brede zin van het woord en het welbevinden van kinderen als speerpunten.

Tijdens deze doorlichting lag de focus voor het erkenningsonderzoek op de leergebieden sociaal-emotionele ontwikkeling en Nederlands. Voor beide leergebieden levert de school voldoende inspanningen om via het cyclisch proces van handelingsplanning doelen te selecteren en te bereiken. Hierbij is er aandacht voor een brede harmonische ontwikkeling en de optimale integratie van de leerlingen. Binnen haar recentelijk opgestelde prioriteitenplan plant de school een systematische verzameling van outputgegevens.

Voor sociaal-emotionele ontwikkeling ontwikkelde de school een eigen visie waarbij preventie, veiligheid en welbevinden de belangrijkste accenten zijn. Het schoolteam is doordrongen van deze visie binnen de dagdagelijkse klas- en schoolpraktijk. De teamleden verzamelen relevante informatie om een beginsituatie te schetsen. Niet alle gegevens worden aangewend binnen het leerlingvolgsysteem als basis voor de doelenselectie. De leerlijnen die het statuut van groepswerkplan hebben, garanderen een koppeling van de doelenselectie aan de decretale ontwikkelingsdoelen binnen betekenisvolle contexten. De gestelde zorgvragen tijdens de klassenraad zijn eerder aandachtspunten bij de realisatie van het aanbod dat de klasleerkracht autonoom samenstelt. Op niveau van de uitvoering bieden de teamleden tal van kwaliteitsvolle methodieken en activerende werkvormen met gerichte ontwikkelingskansen voor de leerlingen. De evaluatie heeft nog groeikansen: enerzijds om deze systematisch te koppelen aan de geselecteerde doelen en anderzijds om deze doelbewust aan te wenden als nieuwe beginsituatiebepaling.

Voor Nederlands heeft de school consequent aandacht voor functioneel en betekenisvol leren. Hierbij zet ze vooral in op het gericht ontwikkelen van communicatieve vaardigheden binnen de domeinen spreken en luisteren. Logopedisten en klasleerkrachten verzamelen relevante informatie om een brede beeldvorming te realiseren. Het leerlingvolgsysteem is enerzijds gekoppeld aan een selectie van decretale ontwikkelingsdoelen en anderzijds aan vier sporen/leerlijnen wat een haalbare en zinvolle doelenselectie op maat van de individuele leerling garandeert. De multidisciplinaire klassenraad plant de eerste- en tweedelijnszorg in overleg uitgaande van de zorgvragen van de leerlingen. Een mediatieve leerkrachtenstijl activeert de leerlingen bij de uitvoering van het aanbod met oog voor individualisatie en differentiatie. De diverse vormen van evaluatie hebben nog groeikansen om gelijkgerichter te verlopen.

Voor het kwaliteitsonderzoek stonden de processen onderwijsorganisatie en leerbegeleiding in de focus.

De school organiseert haar onderwijs doelgericht door bij de vorming van de klasgroepen te steunen op vastgestelde criteria conform de schoolvisie. Heldere en overzichtelijke afspraken geven richting aan de teamleden om de horizontale samenhang en afstemming leergebiedoverschrijdend vorm te geven met specifieke aandacht voor flexibiliteit en gevarieerde werkvormen. Schakelleerkrachten coördineren per bouw de diverse klasgroepen op didactisch, organisatorisch en pedagogisch vlak met sterke input van enkele paramedische disciplines. Deze dynamiek leidt eveneens tot bijstellingen en vernieuwingen waarbij de expertise van diverse teamleden wordt aangewend op leerling-,

klas- en schoolniveau. De meerwaarde van psycho-pedagogisch personeel voor de begeleiding van leerlingen met specifieke ontwikkelingsbehoeften vindt tot op heden weinig ingang. Hoewel de school veel leestijden investeert in de motorische ontwikkeling van de leerlingen, vertaalt dit zich minimaal binnen de handelingsplanning en multidisciplinaire samenwerking.

De leerbegeleiding krijgt handelingsplanmatig vorm tijdens de stelselmatig georganiseerde klassenraden. De beeldvorming is breed waarbij gerichte aandacht is naar zowel de sterktes als de aandachtspunten van elke leerling. Deze leiden tot het formuleren van één of meerdere zorgvragen maar vooral tot een oplossingsgerichte, vraaggestuurde aanpak op maat van de leerling. De klastitularissen, ambulante leerkrachten en paramedici zijn zelfstandig eigenaar van het individueel handelingsplan, de leerlingvolgsystemen en/of de leerlijnen. Ondanks de zelfontwikkelde kijkwijzers, zijn de toepassingen divers. De leerontwikkelingen op lange termijn verliezen enige functionaliteit en transparantie door een beperkte aanwezigheid van een overkoepelende ondersteunings- en bewakingsrol. De uitbreiding met de externe partner van het zorgoverleg om te verruimen en te verdiepen, is een eerste stap om een meerwaarde binnen de handelingsplanning te betekenen.

Onder de vorige gewaardeerde en leerlinggerichte directeur evolueerde de school doelgericht op vlak van handelingsplanning, personeelsbeleid, professionalisering en visieontwikkeling. De recent aangestelde directeur houdt rekening met de huidige schoolcultuur- en structuur en legt hiernaast eigen accenten door de betrokkenheid van de teamleden te verhogen en de klaspraktijken te verbinden. Hierbij kan ze rekenen op een erg enthousiast en geëngageerd kern- en schoolteam. Samen stelden ze een prioriteitenplan op met aandacht voor visie, doelen, uitvoering, evaluatie en bijsturing. De impliciete drang om samen kwaliteitsvol school te maken, krijgt zo een expliciete formalisering, fasering en kanalisering op korte- en lange termijn.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

sociaal-emotionele ontwikkeling -
sociale vaardigheden

Nederlands -
communicatie en taal -
communicatie en taal: Nederlands en Vlaamse gebarentaal

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs

Curriculum

Onderwijsorganisatie

Begeleiding

Leerbegeleiding

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 sociaal-emotionele ontwikkeling - sociale vaardigheden

Voldoet

Motivering

De school levert voldoende inspanningen om vanuit een planmatige en gestructureerde aanpak, via het cyclisch proces van handelingsplanning, een selectie van decretale ontwikkelingsdoelen voor type 1 van het leergebied sociaal-emotionele ontwikkeling na te streven en zoveel mogelijk te bereiken. Gegevens over de ontwikkeling en implementering van een schoolvisie, een leerlingvolgsysteem en leerlijnen, gebaseerd op een selectie van ontwikkelingsdoelen voor alle domeinen van het leergebied vormen hiervoor belangrijke bijkomende indicaties. De teamleden kennen en implementeren de schoolvisie en uitgangspunten van het leergebied en hebben hierbij expliciete aandacht bij het plannen en organiseren van hun aanbod op leerling-, klas- en schoolniveau. De evaluatiepraktijk biedt echter weinig meerwaarde voor een nieuwe beginsituatiebepaling.

Vaststellingen

Beginsituatiebepaling

Beeldvorming

Opvolging

Functionele neerslag

Actualisering

Doordat de school geconfronteerd werd met een groeiende instroom van leerlingen met gedrags- en emotionele problemen, ontwikkelde ze een sterk gedragen visie vertrekkend vanuit het principe van preventie. Hierbij gaat specifieke aandacht naar preventie van probleemgedrag, de preventieve omgang met risicofactoren en een streven naar een verbetering van de leefkwaliteit op school door het bieden van basisveiligheid. Het schoolteam slaagt erin om deze visie te vertalen op school-, klas- en leerlingenniveau. Tijdens het intakegesprek informeert de school gericht bij zowel de ouders als de leerling over de sociale omgangsvormen en een eigen inschatting van het gedrag, het karakter, de sterktes en aandachtspunten van de nieuwe leerling. De klassenraad maakt vooralsnog weinig gebruik van de gegevens van deze kwaliteitsvolle bevraging om de beginsituatie op sociaal-emotioneel vlak diepgaander te omschrijven.

De school ontwikkelde een schooleigen leerlingvolgsysteem vanuit een selectie van decretale ontwikkelingsdoelen type 1 waarbij de diverse domeinen van sociaal-emotionele ontwikkeling in minder of meerdere mate aan bod komen.

De leerkracht hanteert het leerlingvolgsysteem als observatie-instrument in aanloop van de klassenraad. Het gebruik van de quoteringschaal binnen het leerlingvolgsysteem berust vaak op een intuïtief aanvoelen en gebeurt vanuit een verantwoordingsperspectief. Het team is zich hier van bewust en werkte via meer afgelijnde criteria aan een gelijkgerichtere beginsituatiebepaling.

Op basis van de verzamelde gegevens tijdens de observatieperiode, formuleert de klassenraad één of meerdere zorgvragen vanuit het standpunt van de leerling. Deze algemene kerndoelen vormen de aandachtspunten bij het realiseren van het aanbod. Naar aanleiding van de

tussentijdse en eindklassenraden actualiseert de klasleerkracht binnen het leerlingvolgsysteem de beginsituatiebepaling. Deze leidt bij knelpunten tijdens de tussentijdse klassenraad tot een nieuwe zorgvraag op maat van de leerling.

Doelenselectiefase
Selectie ontwikkelingsdoelen
Leerlingenkenmerken
Op maat
Harmonische ontwikkeling en
optimale integratie
Evenwichtig aanbod
Doelenkaders

Voor de doelenselectie ontwikkelde het team een schooleigen leerlijn die het statuut heeft van groepswerkplan. De school koppelde deze leerlijn aan een selectie van de decretale ontwikkelingsdoelen wat enerzijds de bewustwording verhoogt t.a.v. de ontwikkelingsdoelen en de uitgangspunten ervan en anderzijds de harmonische ontwikkeling en de optimale integratie bevordert. Binnen de leerlijn krijgt het domein dynamische-affectieve ontwikkeling minder expliciete en doelgerichte aandacht dan het domein sociale vaardigheden en competentie. Door een bewuste link met diverse situationele contexten bevordert deze leerlijn het werkelijkheidsgericht en horizontaal werken.

De leerlijn garandeert een graduele opbouw binnen de klasgroep voor één schooljaar bij de voorbereiding van het aanbod.

Doordat de doelen ruim interpreteerbaar zijn, is de graduele, verticale, klasoverschrijdende opbouw weinig gegarandeerd. Dit ontnemt kansen om doelgericht, doelmatig en doeltreffend te werken.

De school plant momenteel een traject om de doordachte leerlijn 'leren spelen' - met specifieke aandacht voor spelaanbod, sociale omgang, transfer naar diverse situaties, graad van zelfstandigheid, conflicthantering en oplossingsgericht werken - volop te implementeren.

Vorbereidingsfase
Planningsdocumenten
Multidisciplinair
Groeperingsvorm

De doelenselectie op individueel en groepsniveau heeft de status van aandachtspunt bij het voorbereiden en realiseren van het aanbod. Op basis van aanvoelen en mate van noodzaak zijn er groepen die een preventief gericht of een reactief gericht aanbod plannen.

De verschillende bouwteams brainstormen over het aanbod binnen de thema's wereldoriëntatie. Opmerkelijk hierbij is de systematische aandacht voor de horizontale samenhang met andere leergebieden zoals sociaal-emotionele ontwikkeling.

Alle teamleden werken gestructureerd, planmatig en multidisciplinair samen om een aanbod via verhalen en activiteiten voor te bereiden en te realiseren. Het aanbod ondersteunt de veiligheid, de sfeer en het vertrouwen op schoolniveau en geeft kansen aan kinderen om zich op sociaal-emotioneel vlak goed te ontwikkelen. Hierbij is eveneens expliciete aandacht naar horizontale afstemming met de leergebieden leren leren, Nederlands en wereldoriëntatie. Het team slaagt er in om op een doortastende manier een positief schoolklimaat te creëren.

Uitvoeringsfase
Planmatige aanpak
Aanbod op maat
Organisatie op maat
Methodiek en werkvormen
Samenhang realiseren

Op het niveau van de uitvoering tonen de teamleden een grote mate van flexibiliteit om het aanbod bij te stellen en zo in te spelen op acute zorgvragen. De kleinschaligheid van de school en de sterk gedragen visie waarborgt heel wat informeel overleg met expliciete aandacht voor het welbevinden van de leerlingen.

Vanuit de schoolvisie op sociaal-emotionele ontwikkeling zijn de teamleden doordrongen van de gehanteerde preventieve aanpak bij het klasmanagement. Daarnaast stimuleren diverse activerende werkvormen en methodieken de sociaal-emotionele ontwikkeling. Deze missen nog enige afstemming, diepgang en graduele opbouw op schoolniveau in relatie met de doelenselectie.

Evaluatiefase
Visie en afspraken
Systeem of instrument
Gelinkt aan
doelen/diagnostisch
Evenwichtig en representatief
Procesevaluatie
Rapportering

Diverse reflecties in de klasagenda's van de teamleden hebben aandacht voor procesevaluatie. De koppeling van de evaluatie aan de geselecteerde doelstellingen en aansluitende zorgvraag/vragen is minder transparant. Dit zorgt voor een eerder occasioneel, gedragsmatig, incidenteel en minder systematisch beeld.

De formele evaluatie binnen het leerlingvolgsysteem heeft weinig meerwaarde naar de beeldvorming bij het bepalen van een nieuwe beginsituatie. De school is zich bewust van de groeimarge op vlak van transparantie en gelijkgerichtheid binnen de evaluatiepraktijk.

Bij de rapportering beschrijft de leerkracht verschillende aspecten van sociaal-emotionele ontwikkeling. Hierbij is expliciete aandacht voor een positieve insteek en de concretisering ervan.

De rapportering mist nog richtinggevende criteria om gelinkt te worden aan de geformuleerde zorgvraag/vragen.

Deskundigheidsbevordering

De school investeerde sterk om de expertise voor de zorg van leerlingen met ASS te verhogen. Dit vertaalt zich in een algemeen opvallende gelijkgerichte aandacht voor individuele aanpassingen, voorspelbaar maken van de omgeving met daarbij een uitdrukkelijke en preventieve aanpak bij het inrichten van de lokalen, gangen en speelplaats.

3.2 Nederlands - communicatie en taal - communicatie en taal: Nederlands en Vlaamse gebarentaal

Voldoet

Motivering

De school levert voldoende inspanningen om vanuit een planmatige en gestructureerde aanpak, via het cyclisch proces van handelingsplanning, de decretale ontwikkelingsdoelen voor type 1 van het leergebied Nederlands na te streven en zoveel mogelijk te bereiken. Gegevens over de ontwikkeling van een sterk gedragen schoolvisie, een leerlingvolgsysteem en leerlijnen, gebaseerd op de ontwikkelingsdoelen voor alle domeinen van het leergebied, vormen hiervoor belangrijke bijkomende indicaties. Hierbij heeft het team expliciete aandacht voor de domeinen spreken en luisteren in alle fasen van de handelingsplanning. De teamleden leggen eveneens duidelijke linken met andere leergebieden. Dit zorgt voor een harmonische ontwikkeling en optimale integratie van elke leerling.

Vaststellingen

Beginsituatiebepaling

Beeldvorming

Opvolging

Functionele neerslag

Actualisering

De taalvisie op schoolniveau stemt overeen met de uitgangspunten van de decretale ontwikkelingsdoelen type 1 waarbij nadrukkelijke aandacht is voor functioneel en betekenisvol leren, uitdagend onderwijs en de leerkracht als rolmodel bij het ontwikkelen van communicatieve vaardigheden. Het volledige team is doordrongen van deze taalvisie binnen het totale onderwijs dat ze aanbieden.

De school slaagt erin om nieuwe leerlingen doelgericht en doordacht te screenen om zo tot een brede, functionele beeldvorming te komen. Hierbij verzamelt de school gegevens bij de ouders en de nieuwe leerling over communicatie. Daarnaast bevraagt de school systematisch de vorige school.

Schoolintern observeren en screenen de logopedisten met zelfontwikkelde instrumenten binnen een redelijke termijn de nieuwe leerlingen voor alle domeinen met specifieke aandacht voor de domeinen spreken en luisteren. De school maakte eveneens de bewuste keuze enkel voor technisch lezen een gestandaardiseerde test af te nemen.

De leerkrachten ontvangen een functionele neerslag van de observatie via het leerlingvolgsysteem. De leerkracht verfijnt en werkt het leerlingvolgsysteem bij ter voorbereiding van de klassenraad.

De leervorderingen worden geactualiseerd tijdens tussentijdse en/of eindklassenraden wat leidt tot aanpassingen van de doelenselectie, het aanbod via de sporen/leerlijnen en de eerste- en tweedelijnszorg in relatie tot de zorgvragen van de leerlingen.

Doelenselectiefase
Selectie ontwikkelingsdoelen
Leerlingenkenmerken
Op maat
Harmonische ontwikkeling en
optimale integratie
Doelenkaders

Het weloordacht schooleigen leerlingvolgsysteem is opgebouwd vanuit een selectie van decretale ontwikkelingsdoelen voor type 1 en het kleuteronderwijs Nederlands met aandacht voor de verschillende domeinen en niveaus. Daarenboven koppelde de werkgroep het leerlingvolgsysteem aan vier sporen. Deze vier sporen/leerlijnen bevorderen een verticale afstemming van de doelenkaders en de aansluiting van het taalaanbod bij het ontwikkelingsniveau van de leerlingen en hun specifieke kenmerken.

Het sterke talenbeleid leidt eveneens tot een aanpak met compenserende en remediërende maatregelen op maat van de leerling, met expliciete aandacht voor haalbaarheid, zinvolheid en de functionele toepassing.

De leerlijnen bevatten impliciet duidelijke linken met de leergebieden sociaal-emotionele ontwikkeling en leren leren. Deze linken leiden nog niet tot een horizontale afstemming tussen de leerlijnen Nederlands enerzijds en de leerlijnen sociaal-emotionele ontwikkeling en leren leren anderzijds.

Vorbereidingsfase
Planningsdocumenten
Multidisciplinair
Infrastructuur en uitrusting

Het aanbod wordt functioneel, stelselmatig en multidisciplinair binnen het bouwteam op lange en korte termijn gepland met aandacht voor de nodige flexibiliteit in functie van de zorgvragen van de leerlingen.

De klastitularissen verlevendigen het taalonderwijs met als uitgangspunt betekenisvolle en functionele contexten. De krachtige taalleeromgeving krijgt extra impulsen door de inbreng van kwaliteitsvolle eerste- en tweedelijnszorg.

Het schoolteam is overtuigd van de toegevoegde waarde van spraaktechnologie als ondersteunende maatregel bij de taalontwikkeling. De logistieke omkadering is weinig toereikend om deze volwaardig te realiseren.

Uitvoeringsfase
Planmatige aanpak
Aanbod op maat
Organisatie op maat
Methodiek en werkvormen
Samenhang realiseren

De school past systematisch diverse activerende werkvormen en methodieken toe met daarbij gerichte aandacht voor de interactie tussen leerkracht en leerling waarbij de leerkracht de rol van mediator vervult. Binnen de onderwijspraktijk is deze gedeelde en gezamenlijke begeleidershouding sterk geïmplementeerd. De school zette afgelopen jaren doelgericht in op deskundigheidsbevordering rond de mediatiestijl van teamleden. De effecten zijn duidelijk.

De eigen zorgvuldig uitgebouwde schoolbibliotheek draagt sterk bij tot een stimulerende lees- en leeromgeving op maat van elk kind. De klassen roosteren wekelijks systematisch een bezoek in waarbij waardevolle lees en spreekbevorderende, klasoverschrijdende initiatieven worden genomen met een sterke horizontale samenhang.

Het logo-team en de schakelleerkrachten bewaken op een veilige manier de horizontale en verticale samenhang in het pedagogisch-didactisch handelen en het hanteren van materialen en hulpmiddelen.

Evaluatiefase
Visie en afspraken
Systeem of instrument
Gelinkt aan
doelen/diagnostisch
Evenwichtig en representatief
Procesevaluatie
Rapportering

De product- en procesevaluatie voor Nederlands is gebaseerd op leerkrachtafhankelijke observaties en toetsen voor alle domeinen binnen het leergebied. De leerkracht verwerkt de gegevens binnen het leerlingvolgsysteem in aanloop van de klassenraad. Daardoor is de evaluatie enigszins gekoppeld aan de vooropgestelde doelen uit de leerlijn. Het gebruik van de quoteringschaal, gelinkt aan de graad van zelfstandig verwerken, berust eerder op een intuïtief aanvoelen. Hierbij vervullen het logo-team en de schakelleerkrachten een bewakingsfunctie.

De multidisciplinaire tussentijdse- en eindklassenraden leiden tot besluiten en geven op hun beurt aanleiding tot bijsturing van het leerproces op klas- of groepsniveau en bijgevolg tot het formuleren van een nieuwe beginsituatie.

Het leerlingenrapport bevat de verschillende domeinen van Nederlands. De domeinen spreken en luisteren krijgen in de meeste rapporten uitdrukkelijke aandacht maar is weinig procesgericht.

Het veelvuldig gebruik van vakjargon maakt de rapporten weinig toegankelijk voor de ouders en leerlingen.

Deskundigheidsbevordering De school verhoogt z'n interne expertise door het organiseren van collegiale visitaties. Het bevordert impliciet bijsturingen op vlak van didactische werkvormen en gelijkgericht handelen en aanpak.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Curriculum

4.1.1 Onderwijsorganisatie

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- De school maakte duidelijke keuzes en afspraken om de organisatie van het onderwijs vorm te geven. Klasgroepen worden doelgericht samengesteld in overleg en op basis van vastgelegde criteria. Geheel eigen aan de schoolvisie primeert het welbevinden, de persoonlijkheid en het sociaal functioneren van de leerling boven het leerniveau.
- Een plenaire klassenraad maakt mogelijke verschuivingen van klassamenstellingen mogelijk kort na de opstart van het schooljaar.
- Conform het schoolwerkplan volgen alle teamleden de duidelijke bouwspecifieke richtlijnen en afspraken over het aanbod van lestijden per leergebied/domein op. Daarnaast is er specifieke aandacht binnen het aanbod voor gevarieerde werkvormen en de flexibele toepassing in functie van de leerling en/of leerlingengroep.
- Diverse klasoverschrijdende initiatieven en hersamenstellingen van groepen vertrekken vanuit de zorgvraag van de leerling. Heldere, doelgerichte afspraken over voorbereiding, bronnen, werkvormen en inhouden worden multidisciplinair gemaakt.

- De klastitularissen roosteren planmatig extra-murosactiviteiten in die volgens schoolafpraak gekoppeld worden aan een WO-thema met doorgedreven aandacht voor de diverse leergebieden.
- De school profileert zich als een gezonde school waarbij binnen de visie expliciete aandacht is voor voeding, beweging, hygiëne, medische begeleiding en seksuele voorlichting. Bijgevolg kiest de school om een ruim aantal lestijden lichamelijke opvoeding te organiseren. Deze keuze is weinig vertaald binnen het cyclisch proces van handelingsplanning. De minimale vertegenwoordiging in de klassenraad hypothekeert bovendien een constructieve samenwerking en een multidisciplinaire aanpak.
- Het verplegend personeel binnen het paramedisch kader heeft naast medische taken ook sociale en pedagogische taken. De taakverdeling en -invulling is complex en weinig transparant voor externen.
- De school wendt tot op heden vanuit haar urenpakket geen psycho-pedagogisch personeel aan. Ze verantwoordt deze keuze met de onderliggende opvatting dat leerkrachten in staat zijn deze expertise evenwaardig in te vullen. De school reflecteert weinig kritisch over de multidisciplinaire meerwaarde van deze discipline binnen de begeleiding van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.
- De school heeft een sterke overlegcultuur. Onder-, midden- en bovenbouw representeren enkele klasgroepen waarbij een schakelleerkracht per bouw een coördinerende en ondersteunende opdracht vervult. Wekelijks overleggen de bouwgroepen gestructureerd met de respectievelijke schakelleerkrachten over pedagogische, didactische en organisatorische aspecten. Daarnaast organiseren de schakelleerkrachten een schakeloverleg om de verticale samenhang en afstemming te garanderen. Ook overleggen diverse paramedische en vakspecifieke disciplines wekelijks. Wekelijks informeert een schriftelijk overzicht van de verschillende overleggen over de belangrijkste behandelde items en de gemaakte afspraken. Het is een uitdaging voor de school om de schriftelijke verslaggeving zo functioneel en ondersteunend mogelijk te doseren.
- Reflecties vinden vaak plaats op basis van ad hoc-voorstellen. Deze leiden tot aanpassingen maar zijn geen gevolg van het systematisch in kaart brengen van de effecten op de organisatorische keuzes die de school maakt.
- De lestijden voor het uitwerken van een gelijke onderwijskansenbeleid (GOK) worden aangewend ter bevordering van de onderwijsgerichte opvoedingsondersteuning aan ouders. De GOK-leerkracht coördineert stelselmatig initiatieven op school-, team -en leerlingenniveau.
- De school wendt de dynamiek en de expertise van het team aan, om kwaliteitsvolle bijsturingen en/of vernieuwingen in functie van de doelgroep te ontwikkelen bij de organisatie van het aanbod: ASS-coördinatie op school-, team- en leerlingenniveau, preventieve speelplaatswerking, de schoolbibliotheek, de ontdekklas,...

4.1.2 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- De teamleden spannen zich op een geëngageerde en toegewijde manier in om de leerbegeleiding handelingsplanmatig vorm te geven. Conform de schoolvisie op leerlingenbegeleiding plant de klassenraad, geleid door de klastitularis, doelgericht trajecten op groeps- en individueel niveau om tegemoet te komen aan de zorgvragen van leerlingen. Hierbij staan de mogelijkheden en beperkingen van de leerling centraal met expliciete aandacht voor zijn/haar welbevinden.

- Enkele paramedici zijn verantwoordelijk voor de intake en de gegevensverzameling. Ze observeren en screenen de nieuwe leerlingen hoofdzakelijk d.m.v. zelfontwikkelde instrumenten om zicht te krijgen op de specifieke noden en onderwijsbehoeften van de leerlingen. Daarnaast verzamelt de school gegevens via externe deskundigen, relevante resultaten en gegevens van de vorige school en een gerichte ouder- en leerlingenbevraging. Deze beeldvorming vormt samen met de eerste observaties en indrukken van de klastitularis de beginsituatie van het individueel handelingsplan. De titularis hanteert hierbij de leerlingvolgsystemen die gekoppeld zijn aan een selectie van decretale ontwikkelingsdoelen voor type 1 per leergebied. De beginsituatiebepaling binnen het individueel handelingsplan is breed en bevat sociaal-emotionele, cognitieve, psychomotorische en medische componenten.
- De nadruk ligt binnen de psychomotorische component op de fijnmotorische vaardigheden en de ruimtelijke oriëntatie. Ondanks de keuze voor veel onderwijstijd lichamelijke opvoeding – overeenstemmend met de schoolvisie – is de input op vlak van handelingsplanning laag. Het leerlingvolgsysteem voor het leergebied lichamelijke opvoeding maakt eveneens geen onderdeel uit van het leerlingendossier.
- Na een behoorlijk lange observatieperiode om de beginsituatie te bepalen selecteert de klassenraad de belangrijkste doelen per ontwikkelingscomponent. Ondanks de zelfontwikkelde kijkwijzer, is de concretisering van en het inhoud geven aan het individueel handelingsplan weinig gelijkgericht. Net als voor de groepswerkplannen/leerlijnen is de klastitularis autonoom eigenaar van de individuele handelingsplannen. Door het enigszins ontbreken van een bewakende rol, hypothekeert dit de functionaliteit van de planningsdocumenten en de leerlingvolgsystemen op lange termijn. Daardoor is het longitudinaal overzicht van de leerontwikkelingen van de leerlingen eerder weinig overzichtelijk en transparant.
- Binnen het individueel handelingsplan formuleert de klassenraad vanuit de prioritaire hulpvragen en de belangrijkste algemeen geformuleerde doelstellingen, diverse vormen van remediëring. Hierbij is aandacht voor een oplossingsgerichte aanpak, de nodige hulpmiddelen en additionele ondersteuning in functie van de zorgvraag van het kind. De toepassing en het gebruik is sterk wisselend op vlak van kwaliteit. Het vernieuwd, zelfontwikkelde document zit nog volop in de implementatiefase.
- Leerkrachten die leerlingen begeleiden met specifieke hulpvragen en individuele therapeuten die instaan voor de tweedelijnszorg stellen eveneens een individueel handelingsplan op. De wijze van toepassing is eveneens divers. Sommige teamleden koppelen systematisch de tussentijdse evaluatie aan de doelstellingen, de aanpak en nieuwe vaststellingen en observaties. Deze zijn richtinggevend voor de bijsturing van het aanbod, de frequentie van de begeleiding en het formuleren van een nieuwe hulpvraag. Andere teamleden stellen het individueel handelingsplan op vanuit een verantwoordingsperspectief wat leidt tot een weinig transparant document voor de overige participanten die instaan voor de multidisciplinaire aanpak van de leerlingen. Er ontbreekt een helikopterblik om het gelijkgericht handelen doorheen de verschillende fasen van handelingsplanning te versterken.
- Op niveau van de scholengroep nam de school deel aan een enquête met betrekking tot de handelingsplanning. Vanuit de resultaten ontwikkelden enkele teamleden een weloverwogen stappenplan om de school deskundiger te maken op vlak van het cyclisch proces van handelingsplanning. Indirect leidde deze actie tot meer openheid en transparantie op intern en extern vlak.
- Om een antwoord te bieden aan de stijgende instroom van leerlingen met ASS, investeerde het beleid zowel met middelen als vanuit het lesurenpakket voor de uitbouw van een ASS-vriendelijke school. De ASS-coördinator wendt zijn opgebouwde expertise aan om mensen te begeleiden, te coachen, te ondersteunen en te bekwamen op vlak van aanpak van leerlingen met ASS. Dit heeft ook z'n effect bij de globale, preventieve aanpak waarvoor de school staat.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De voormalige directeur pakte de aandachtspunten en tekorten van de vorige schooldoorlichting systematisch aan om de kwaliteit op vlak van handelingsplanning, professionalisering en visieontwikkeling te verhogen. De school kende de laatste jaren dan ook een sterke evolutie wat betreft de uitbouw van een gezamenlijke doelgerichtheid bij o.a. het uitwerken van de diverse leerlijnen per leergebied. Daarnaast voerde de directie een doeltreffend personeelsbeleid door het functioneren van de teamleden op te volgen via klasbezoeken, klassenraden, functionerings- en evaluatiegesprekken. Aansluitend werden gericht professionaliseringstrajecten opgezet om de schoolinterne expertise te verhogen, te stroomlijnen en af te stemmen op de wijzigende instroom van leerlingen. Tot slot hanteerde de directeur een sterk gewaardeerde leerlinggerichte leiderschapstijl.
- De recent aangestelde directeur streeft in de eerste plaats een gedeeld, participatief leiderschap na, rekening houdend met de schoolcultuur en –structuur. Diverse vormen van overleg kregen verdieping en verruiming met als doel de betrokkenheid van de teamleden te verhogen en de klaspraktijk verder te deprivatiseren en te verbinden.
- Het team is sterk gemotiveerd en geëngageerd om samen school te maken. Een impliciete en informele houding van zelfreflectie en zelfsturing is aanwezig om de werking verder te optimaliseren. Dit leidt tot tal van waardevolle initiatieven met bewuste aanwending van de expertise en knowhow van personeelsleden. Verder is een eerste stap gezet via een personeelsbevraging om deze reflecties te expliciteren, te formaliseren en te kanaliseren op korte en lange termijn. De vraag voor deze enquête kwam uit het team zelf. De resultaten van deze bevraging neemt de huidige directeur deels mee in haar prioriteitenplan.
- Als actiepunt uit de personeelsbevraging, verbreedde de directeur het wekelijks zorgoverleg met de CLB-medewerker om de samenwerking met de externe partner te intensifiëren met als doel een inhoudelijke, pedagogische opbrengst te realiseren. Naast de CLB-medewerker neemt ook de verpleegkundige, de sociaal verpleegkundige, de GOK-leerkracht de maatschappelijk werker en de kinesisttherapeute deel aan het zorgoverleg. Het vernieuwd zorgoverleg heeft momenteel bij opstart een coördinatiefunctie voor de sociale en medische problematieken. Zowel de onderlinge afstemming, de momenteel fragmentaire benadering en de meerwaarde binnen het proces van handelingsplanning heeft nog groeikansen.
- De school bouwde een systematiek op om leerlijnen, leerlingvolgsystemen en nieuwe pedagogische en didactische onderwijsontwikkelingen te implementeren. Sterk hierbij is het starten vanuit een visiebepaling met daaraan gekoppeld de doelen, de uitvoering, de evaluatie en de bijsturing. Zo werkt het schoolteam dit jaar een actieplan uit om diverse outputgegevens te verzamelen met als expliciete doelstelling het onderwijsaanbod, de schoolorganisatie/communicatie en de adviezen schoolverlaters aan te passen. Daarnaast is er binnen het prioriteitenplan eveneens aandacht voor visieontwikkeling, leerlijnen en leerlingvolgsystemen, competentiegericht leren, betrokkenheid-participatie, handelingsplanning en GOK. Het is een uitdaging voor het beleid om het prioriteitenplan enerzijds beheersbaar en anderzijds via gerichte en tussentijdse evaluatie op de sporen te houden.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Een veilig sociaal- en emotioneel klimaat creëren op leerling-, klas- en schoolniveau met daarbij een doeltreffende, preventieve speelplaatswerking.
- Een algemeen en doorgedreven aandacht voor het welbevinden van de leerlingen.
- De gedragen en gedeelde visie voor de leergebieden sociaal-emotionele ontwikkeling en Nederlands.
- Het bieden van ontwikkelingskansen voor sociaal-emotionele ontwikkeling op maat van de leerling en de leerlingengroep op niveau van de uitvoering.
- Conform de uitgangspunten van de decretale ontwikkelingsdoelen Nederlands voor type 1, specifieke en functionele aandacht voor de domeinen spreken en luisteren bij alle fasen van handelingsplanning met aandacht voor horizontale afstemming.
- De vier sporen/leerlijnen voor het leergebied Nederlands en de flexibele toepassing ervan wat een aanbod op maat van de leerling garandeert.
- Het systematisch inroosteren door de diverse klasgroepen van het gebruik van de uitnodigende en veelzijdige schoolbibliotheek.
- De visie en de toepassing van de visie bij de beginsituatiebepaling binnen het leergebied Nederlands.
- De multidisciplinaire aanpak van de handelingsplanning bij het leergebied Nederlands.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De implementering binnen alle klasgroepen van een mediatieve leerkrachtenstijl met aandacht voor activerende werkvormen.
- Inspelen op de wijzigende instroom en de bijhorende noden van de schoolpopulatie.
- De overlegcultuur binnen de bouwteams met de schakelleerkrachten als coördinatoren op organisatorisch, pedagogisch en didactisch vlak.
- De additionele hulp op maat van de leerling.
- De zelfontwikkelde kijkwijzers voor het opstellen van de individuele handelingsplannen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De aanpak van de aandachtspunten en tekorten van de vorige schooldoorlichting.
- Het engagement, de ontwikkelingsdynamiek en de betrokkenheid van het volledige team.
- Het opstellen en het faseren van een prioriteitenplan met aandacht voor visie, doelstellingen, uitvoering, evaluatie en bijsturing.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Het gelijkgericht en functioneel hanteren van het leerlingvolgsysteem sociaal-emotionele ontwikkeling.
- Het verfijnen en onderling afstemmen van het doelgerichte aanbod sociaal-emotionele ontwikkeling.
- De evaluatie voor sociaal-emotionele ontwikkeling systematisch koppelen aan de geselecteerde doelen.
- De evaluatie voor sociaal-emotionele ontwikkeling laten leiden tot een nieuwe beginsituatiebepaling.
- Gelijkgericht evalueren binnen het leergebied Nederlands.
- Het vakjargon beperken binnen de rapporteringspraktijk.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Een gezamenlijke en gedragen visie op de evaluatiepraktijk concretiseren die het cyclisch proces van handelingsplanning ondersteunt en richting geeft.
- De toepassing van de zelfontwikkelde kijkwijzers bij het opstellen van de individuele handelingsplannen.
- De investering in lichamelijke opvoeding en de profilering als gezonde school, vertalen binnen het cyclisch proces van handelingsplanning.
- Het versterken van een ondersteunings- en bewakingsmechanisme waarbij de verschillende fasen van handelingsplanning nog meer afgestemd zijn op elkaar.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De coördinatie van de sociale en medische problematieken binnen het vernieuwd zorgoverleg nog beter afstemmen op elkaar om een meerwaarde binnen het proces van handelingsplanning te bewerkstelligen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- nihil

Wat betreft de regelgeving:

- nihil

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor alle structuuronderdelen.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Jan MESTDAGH

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Ingrid DE MEERSMAN